

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Barendrecht; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

VALSE VRIJHEIDSZUCHT

MEDITATIE

Want Israël is onbandig, als een onbandige koe; nu zal hen de Heere weiden, als een lam in de ruimte.

Hosea 4 : 16

In haar Troonrede vorige maand attendeerde koningin Juliana het Nederlandse volk op het voorrecht, dat wij bijna een kwart eeuw bevrijd zijn van de Duitse tyrannie. Deze vrijheid is betaald met de dure prijs van talloze mensenlevens. De vrijheid is een kostelijke zaak. En wanneer de vrijheid ons wordt ontnomen, dan verzetten wij ons hiertegen met al de vezelen van ons bestaan. En terecht! De overheid draagt daartoe het zwaard niet tevergeefs. Maar behalve een goede is er ook een valse zucht naar vrijheid. En daarvan moet de Heere Zijn volk Israël beschuldigen. De Heere doet dit door middel van Zijn knecht, de profeet Hosea. Deze profeet trad op in de tijd van Jerobeam II. De Heere zegt: „Want Israël is onbandig als een onbandige koe”. Deze beeldspraak sprak de oosterling sterker aan dan ons westerlingen. Bij ons wordt een paard gebruikt als trekdier. In het oosten dienden daartoe de runderen. Zoals bij ons een paard gedresseerd wordt, zo werd daar een jonge vaars gedresseerd. Zo'n jonge vaars echter wilde het juk hem opgelegd door zijn eigenaar niet dragen. Het weigerde te lopen in het gareel van de eigenaar. Het gevoelde dit als knellende banden. Het verzette zich hiertegen met alle macht. Het wilde zonder banden, „onbandig” zijn. Niet onder het juk! Niet in het gareel! Naar eigen willekeur rondspringen en dartelen in het ruime veld! Zo'n koe nu werd „onbandig” genoemd. En daarmee vergelijkt de Heere Zijn volk Israël! Zo laag is het met dit volk afgedaald! Het volk waarmee de Heere zulke rijke bemoeienissen gehouden heeft. Hij heeft dat volk afgezonderd van de andere volkeren. Hij heeft dat volk uitverkoren. Hij richtte met dat volk een verbond op. En waarom? Omdat dat volk beter was dan andere volkeren? Allerm minst! Omdat dat volk groter en talrijker was dan de andere volkeren? Neen, zegt de Heere. Veeleer waart ge de minste van alle volkeren, maar Ik heb u uitverkoren omdat Ik u liefhad. In het volk zelf was niets te vinden wat de Heere behaagde. De Heere neemt redenen uit Zichzelf uit soevereine liefde naar het eeuwig welbehagen. Wat een bevoorrecht volk! „Hij gaf aan Jakob Zijn wetten, deed Isrel op Zijn woorden letten. Hij leerde z' in Zijn wegen wand'len. Zo wou Hij met geen volken hand'len: die moesten Zijn getuigenissen en Zijn verbondsgeheimen missen”.

De liefde, die eenzijdig uitging van de Heere, werd niet beantwoord. De Heere „leerde z' in Zijn wegen wand'len”, maar dat volk was hardleers. Het wilde niet leven naar de inzettingen des Heeren. Zij gevoelden dit als knellende banden. Zij willen niet in het gareel lopen. Zij willen de vrijheid. De Heere was tot hen gekomen, maar zij willen zich van de Heere losmaken. Het volk was opstandig en

weerspannig. „Onbandig als een onbandige koe”. De inzettingen des Heeren waren veel te bekrompen. Zij kregen het benauwd. Zij snakten naar adem.

En wat gaat de Heere nu doen? „Nu zal hen de Heere weiden als een lam in de ruimte”. De Heere geeft hun hun zin. Op het eerste gezicht lijkt dit op een toegeeflijke houding van de Heere. In werkelijkheid echter is het een vreselijke straf. Want wat is er erger dan wanneer de Heere ons overgeeft aan onszelf? Deze straf is in overeenstemming met het karakter van de zonde van het volk. Zij wilden immers vrij zijn? Welnu, de Heere zal hen „weiden als een lam in de ruimte”. Zij hebben de ruimte gekregen. Ze zijn gegaan ver over de grenzen van hun eigen land... in ballingschap. De ruimte werd hun ballingschap en de vrijheid hun slavernij.

De Heere dwingt niemand. Hij wil niet gediend worden met een gedeeld hart. Hij wil een volk, dat Hem vrijwillig dient en liefheeft. „Mijn volk zal zeer gewillig zijn op de dag Mijner heikracht”. Dat is echter een volk, dat door de Heere gewillig gemaakt is. Want van nature zijn we allemaal gelijk Israël. „Onbandig, als een onbandige koe”. Hebt u daar uw beeld al in gezien? De Heere heeft vanaf onze kinderjaren ons nagewandeld. Zoveel bemoeienissen met ons gehouden. „Mijn zoon, geef Mij uw hart”. Wij echter hebben ons hart aan ijdelheden verpand. Aan de afgoden van deze eeuw, waarin al bruter gehoord wordt: „Geen God en geen meester”. Ieder mens van nature wil leven naar het goeddunken van zijn verdorven en dwaalziek hart en voelt de dienst des Heeren als knellende banden. Wij willen de ruimte. Wij willen ons van God losmaken. En dat kan op twee manieren: in een leven van ongerechtigheid, een zich uitleven in de zonde. Het kan ook in een leven van eengerechtigheid: uiterlijk zeer godsdienstig, maar intussen zichzelf handhaven.

„Nu zal hen de Heere weiden als een lam in de ruimte”. Het volk wil zich losmaken van de Heere, maar de Heere kan Zich niet losmaken van Zijn volk. Hoort u hier niet trillen de stem van Zijn liefde? Er staat niet: de Heere zal hen *wegstoten*, maar Hij zal hen *weiden* als een lam in de ruimte. Daar spreekt het hart van de Herder. Hij blijft nog waken over de dwalenden. Over de afvalligen. Over hen, die met rasse schreden hun ondergang tegemoet gaan. Over lammeren, die ongelukkig geworden zijn, omdat ze er aan ontdekt zijn, dat ze hun Herder kwijt zijn. „Als een lam in de ruimte”. Wat is er weerlozer dan een lam? Een lam bij de Herder vandaan in een ver land, waar het ieder ogenblik door roofdieren kan worden verslonden? En zij, die het in die „ruimte” benauwd krijgen, gaan weer roepen tot God.

VAN DE ADMINISTRATIE

Dankbaar zijn wij, dat tot heden ca. 70 pct. van de abonnees, die een herinneringskaart ontvingen om het abonnementsgeld van de 4e jaargang te betalen, hebben voldaan. Er was voor ons veel werk aan verbonden, maar velen van hen hebben een extraatje toegezonden, wat onze arbeid weer ruimschoots beloond heeft. Daarvoor onze hartelijke dank. Naar de andere 30 pct. blijven wij belangstellend uitzien en wij hopen, dat thans niemand achterwege blijve. Wij hebben deze afgelopen weken weer ervaren, dat ons blad zeer gewaardeerd wordt, wat weer uitkwam in onderscheidene reacties, alsook in de financiële steun, die wij weer ontvingen en waarvan met grote dankbaarheid kennis mag worden gegeven. Aan extra giften ontvingen wij f 248,-; via Ds. Slagboom een gift van f 10,- en één van f 500,-, terwijl ook wij een gift van f 500,- mochten ontvangen. Totaal mogen wij ditmaal verantwoorden f 1258,-. Spreken deze cijfers niet van de liefde en waardering voor ons blad? Naast de Heere hartelijk dank voor al deze blijken van medeleven, waardoor wij in onze arbeid worden bemoedigd. Ons blad blijven wij bij u allen hartelijk aanbevelen. Velen zonden ons het adres van een nieuwe abonnee toe, waarvan wij dankbaar kennis namen. Wie verblijdt ons een volgende maal? Ons gironummer is 784350 t.n.v. adm. Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn.

v.d.L.

Geef 't wild gediert',

dat niets in 't woën ontziet,

De ziele van Uw tortelduif niet over.

Laat, grote God, om een gehate rover,

Uw kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet.

Dan worden ze teruggevoerd met smeking en geweent. Dan wordt zoveel zoetigheid gesmaakt in het bewenen der zonde. Als de liefde van God in het hart wordt uitgestort is de zonde een knellende band geworden en wordt het ervaren, dat de ware vrijheid alleen maar gevonden wordt in het onderhouden van de geboden des Heeren.

Wat een onpeilbare zondaarsliefde, die eenzijdig uitgaat van de Heere. Dit kan Hij doen om Christus' wil. Hij heeft Zijn leven gegeven voor onbandigen, voor verlorenen, voor vijanden. Hebt u daar iets van verstaan in uw leven? Niet? Kunt u niet loskomen uit de slavernij der zonde? Vraag de Heere of Hij de boeien der zonde wil verbreken. Van onszelf kunnen wij dat niet. Wij doen de zonde graag. „Wie de zonde doet, is een slaaf der zonde”. De Heere kan het door de onwederstandelijke werking van Zijn Geest. De apostel zegt: „Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid”. Dan komt er in beginsel een breuk met de zonde en de wereld. De allerheiligsten echter hebben nog maar een klein beginsel. Hoe moeten al Gods kinderen niet strijden de goede strijd des geloofs tegen de satan en de wereld, maar inzonderheid tegen de vijand binnen de poort: ons eigen vlees. O, dat inwonend verderf! De Heere heeft een Fontein geopend tegen de zonde en de ongerechtigheid. Het is nodig, dat wij veel uit die Fontein leven. „Uw vrucht wordt uit Mij gevonden”. Christus is gegeven tot rechtvaardiging, maar ook tot heiliging en tot een volkomen verlossing van al onze zonden. Zalig zij, die daaruit mogen leven. Zij moeten hun leven lang strijden tegen hun „onbandige” aard, maar mogen in grote verwondering en heilige aanbidding zingen:

Hij handelt nooit met ons naar onze zonden,
Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden,
Hij straft ons, maar naar onze zonden niet.
Noordeloos

P. Beekhuis

De Christinnereis is voor jong en oud

20.

De tijd is aangebroken om verder te reizen en het paleis Liefelijkheid aan te doen tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen.

Nu stonden zij op en de knapen liepen vooruit, maar Christinne vergat haar fles mee te nemen, zodat toen zij er erg in kreeg de fles met de hartversterkende inhoud achtergelaten te hebben, één der jongens terug moest keren om haar te halen. Toen zeide Barmhartigheid: „Ik geloof, dat dit een plek is, waar men gevaar loopt de dingen te verliezen, want de Pelgrim verloor hier zijn rol en nu liet Christinne de fles, haar geschenken door Uitlegger voor de grote reis, weer staan. Wat mag daarvan toch wel de oorzaak zijn?”

Nu antwoordde hun geleider, die al van zijn afscheid gesproken heeft: „De reden hiervan is geen andere dan slaperigheid of vergeetachtigheid; sommigen slapen als zij hadden moeten waken, en anderen vergeten wat zij hadden moeten ter harte nemen, en zo gebeurt het menigmaal, dat zulke pelgrims aan een rustplaats gekomen, daar met shade vandaan komen, terwijl de *Koning* het prieel in stand houdt tot wasdom van het geestelijke leven. En dat is voor het natuurlijke leven niet schadelijk; want de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens. Pelgrims behoren dan ook altijd wakende te zijn en zich de voorrechten, die zij hebben ontvangen, te binnen brengen, ook onder de grootste genietingen. Daar menigeen dit niet doet, eindigt zijn blijdschap dikwijls in tranen, en de zonneshijn in nevelen, getuige de ervaring door de Pelgrim op deze plaats opgedaan”.

De opmerking, die eens gemaakt werd door een oud kind des Heeren, dat vast te varen bij hoog water gewoonlijk meer schadelijke gevolgen heeft dan wel bij laag water, is terdege ter harte te nemen op de reis naar Sion, want in het laatste geval is er meer kans om spoedig los te komen.

Toen zij nu aan de plek genaderd waren waar Wantrouwen en Vreesachtig de Pelgrim ontmoetten, en zij hem wilden overhalen terug te gaan uit vrees voor de leeuwen, zagen zij een soort van strafplaats, en daarvoor, naar de zijde van de weg, was een groot bord opgericht, waarop enige dichtregels te lezen waren:

Dat elk zijn hart en tong bewaar',
Wiens weg hem voert hierheen;
Opdat hij zich het lot bespaar',
Dat anderen trof voorheen.

En hieronder stonden ook nog de volgende woorden: „Deze strafplaats werd hier opgericht om allen te straffen, die uit wantrouwen

of vreeze de pelgrimsreis niet durven voortzetten. Ook werd hier aan Wantrouwen en Vreesachtig met een gloeiend ijzer de tong doorpriemd, omdat zij gepoogd hadden de Pelgrim af te schrikken van zijn tocht”.

Toen zeide Barmhartigheid: „Deze woorden komen overeen met het Schriftwoord: Wat zal u de bedriegelijke tong geven of wat zal zij u toevoegen? Scherpe pijlen eens machtigen, mitsgaders gloeiende jeneverkolen”.

Op deze wijze samen sprekende gingen zij voort, tot zij de leeuwen in het zicht kregen. Nu was Stoutmoedig een kloek gebouwde man, die voor deze verscheurende dieren niet zo spoedig bevreesd was. Maar de knapen, die een eind voor waren, waren vol angst en kwamen achter de anderen wegschuilen. Hun gids zag hen glimlachend aan, en zeide: „Hoe nu, mijn jongens, gaat gij gaarne vooraan als gij geen gevaar hebt te duchten, en kruipt gij weg, zodra de leeuwen op de weg zijn?” Toen trok Stoutmoedig zijn zwaard, ten einde voor de pelgrims een pad te banen in weerwil van de leeuwen. Maar nu kwam er iemand tevoorschijn, die de leeuwen scheen te willen helpen, en die aan Stoutmoedig vroegde: „Wat komt gij hier doen?” De naam van de man was Bloeddorstig, omdat hij zoveel pelgrims had verslagen, en hij behoorde tot het geslacht der reuzen.

Stoutmoedig gaf hem ten antwoord: „Deze vrouwen en kinderen zijn op reis naar de hemelse stad en zij moeten hier langs en daarom zal ik hen hier doorhelpen in spijt van u en de leeuwen”.

Maar Bloeddorstig gaf hierop dit antwoord: „Zij hebben op deze weg niets te maken en zullen hier dus niet voorbij komen. Ik ben hier om, geholpen door de leeuwen, hun dat te beletten!”

Nu, om de waarheid te zeggen, scheen menigeen reeds te zijn afgeschrikt deze weg te gaan, want het pad was met gras begroeid en dus de laatste tijd weinig betreden.

„Wel”, zeide Christinne, „al werden de wegen verlaten en hebben de reizigers zijpaden ingeslagen, dit zal in het vervolg niet meer zo zijn, nu ik als moeder in Israël opsta.

Was het niet een donkere tijd toen in de dagen van Samgar en Jaël de wegen ophielden en die op paden wandelden gingen kromme wegen. De dorpen hielden op in Israël, zij hielden op, omdat er niemand veilig wonen kon, totdat ik Debora opstond, dat ik opstond, een moeder in Israël”.

Werkelijk, en ge bemerkt het toch wel, dat Christinne naarmate zij door het geloof leert leven en strijden vanuit de Schrift, ook vervuld is met enige stoutmoedigheid van het geloof, daar zij allengskens steeds meer op de

Heere krijgt te vertrouwen.

Daarop zwoer Bloeddorstig bij de leeuwen met de moed der wanhoop, dat zij er niet door zouden, en hij wilde hen met geweld noodzaken terug te keren. Doch Stoutmoedig drong op de reus Bloeddorstig aan en dwong hem, met een stoot van zijn zwaard, om terug te keren.

Nu riep Bloeddorstig hem nog toe: „Wilt gij mij hier op mijn eigen grond verslaan?” Doch Stoutmoedig deinsde niet terug, hij sprak met de edele moed van het geloof: „Wij bevinden ons hier op des Konings weg, en gij hebt op deze weg de leeuwen geplaatst; maar hoe weerloos deze vrouwen en kinderen ook zijn mogen, zij zullen u en uw leeuwen ten spijt, de tocht voortzetten”.

En met deze woorden hieuw hij weer op hem in, zodat de reus op de knieën ter aarde stortte; een tweede slag kliefde zijn helm in tweeën en met een volgende sloeg hij hem een arm af. Toen brulde de reus zo verschrikkelijk, dat zijn stem de vrouwen verschrikte; maar toch waren zij blij, dat zij hem op de grond zagen spartelen. De leeuwen nu waren geketend en konden dus uit zichzelf niets doen. En toen ook de oude Bloeddorstig dood was, zeide Stoutmoedig: „Komt, volgt mij nu onbevreesd, want de leeuwen zullen u geen kwaad meer doen”. Allen gingen nu, hoewel nog een weinig angstig, voorbij, zonder het geringste letsel te ondervinden.

Toen zij nu de woning van de deurwachter in het oog kregen, hadden zij die spoedig bereikt. Zij versnelden dan ook hun tred, omdat het reizen bij nacht grote gevaren met zich brengt. Eindelijk stonden zij voor de poort, de gids klopte aan en de wachter riep: „Wie is daar?” Doch zodra de gids antwoordde: „Ik ben het”, herkende hij de stem en kwam naar beneden, omdat die gids al vele pelgrims derwaarts had geleid. Toen hij nu de poort had geopend en de gids zag staan (de vrouwen zag hij niet terstond, omdat zij achter Stoutmoedig stonden), zeide hij tot hem: „Wel mijnheer Stoutmoedig, wat brengt u op dit late uur herwaarts?” „Ik heb”, hernam deze, „enige pelgrims hier gebracht, en mijn meester verlangt, dat zij hier de nacht zullen doorbrengen. Ik zou al vroeger hier geweest zijn, als ik niet was tegengehouden door de reus, die de tegenstand der leeuwen nog hardnekiger maakte. Na een hevige strijd heb ik hem ten onder gebracht en de pelgrims veilig hierheen geleid!” Aller hart is vervuld met blijdschap in de Heere daar zij allen als een teken en wonder van Zijn genade hier staan in het licht van het paleis Liefelijkheid.

Nijkerk

R. Kok

Naar de Catechisatie

63.

De straf der zonde.

In onze vorige les stonden we stil bij de leer van de erfzonde. Er had enige onderbreking plaats van onze catechisatie-lessen. Dit was niet onze schuld, omdat we geen kopij ingestuurd hadden, maar de onderbreking was nodig, omdat andere artikelen voorgingen. Ter zake.

We willen nog even terugkomen op de „erfzonde”. Deze leer is de eeuwen door bestreden geworden. De theologen van deze tijd, o.a. Barth en Brunner, Lever, Kuitert, moeten tot loochening van de erfzonde komen, daar zij de historie van Genesis drie hebben losgelaten. Het is de z.g.n. oude evolutie-leer, die nu heftig de kop opsteekt en haar verderfelijke invloed uitoefent tot in het leven der kerken. O, dat in gevele-willen-komen met de „wetenschap”! En niet minder erg wanneer men niet meer weten wil van „zonde”, „schuld”, „straf”. Want dit zit er achter. Het modernisme ziet de zonde slechts als een „gebrek” dat moet overwonnen worden door „verbetering”, zoals het „humanisme” ook stelt.

Vandaar dat men ook dwaalt ten opzichte van de „straf der zonde”.

God wil en moet de zonde straffen!

Alle zonden, erfelijke en dadelijke zonden. De dadelijke zonden, die we bedrijven met gedachten, woorden en daden. Onze aangeboren verdorvenheid is de wortel, de „onzalige fontein” van de zonde. Christus zegt in Matth. 7: 18: „Een kwade boom kan geen goede vruchten voortbrengen” en in Matth. 15: 19: „Want uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen” enz.

Onder onze dadelijke zonden valt ook de zonde van NALATIGHEID, d.i. nalaten, verzuimen wat wij moeten doen ten opzichte van Gods geboden. Zo b.v. onwettig kerkverzuim, dus onze plaats onnodig leeg laten staan in Gods huis. Wanneer Gods Naam wordt ontwaard en gevloekt, niet waarschuwen; de shade van onze naaste, zoveel als ons mogelijk is, niet afkeren (H.Cat. zd. 40).

Dat God de zonde MOET straffen wil niet zeggen, dat God onder een dwang ligt. Dit moeten, zo verklaart Hellenbroek, is in God een allergenegenst willen.

De oude socinianen leerden, dat God de zonde niet behoeft te straffen. De modernen leren, dat God vergeeft zonder voldoening (bijv. Prof. Smits). Men spreekt van die „gehate bloedtheologie”, d.i. dat God eerst bloed zou moeten zien, eer Hij vergeeft.

Men wil van geen „rechtvaardig” God weten. Die de zonde moet straffen volgens Zijn onkreukbare heiligheid. Men meet Gods rechtvaardigheid af naar EIGEN rechtvaardigheidsbesef. Maar ons menselijk rechtvaardigheidsbesef is beperkt en met zonde bevuurd. En dit afmeten doet men ook bij voor de mens onbegrijpelijke daden Gods, zoals in smartelijke verliezen. De „waaroms” komen op. Is dát nu een God van liefde? zo vraagt men. Maar de Heere zegt in Psalm 50: 21: „Gij meent, dat Ik ten enenmale ben gelijk gij”. En Job sprak tot God: „Wie is hij, zegt Gij, die de raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaarlijk waren, die ik niet wist”, Job 40: 3.

Wat is en bedoelt straf?

Door de zonde is Gods eer, ja zijn al Zijn

heilige deugden gekrenkt. De zonde is ten diepste een aanrandingspoging op het heilige WEZEN Gods. En zo is Gods recht geschonden. En dat recht moet hersteld worden door VERGELDING. Straf is dus het herstel van Gods gekrenkte eer en deugden. Dit eist de Goddelijke rechtvaardigheid. Wanneer God Zijn rechtvaardigheid in Zijn strafeisend en wrekend recht niet handhaafde, zou God geen God zijn, ja, dan zou God Zichzelf niet beminnen!

Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig, Heer',
Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten.
Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer.

Zo belijdt de dichter in Psalm 119 : 69.

Liggen er geen andere elementen in het strafbegrip? Zeker. O.a. tot waarschuwing om anderen te doen afschrikken van boze daden. Tot beveiliging. Maar deze elementen dringen op zichzelf niet door tot het WEZEN van de straf: de vergelding.

De vergelding rust in de hoogste zin van het woord in Gods handen als de hoogste Rechter der ganse aarde. God bezit in Zichzelf het absolute gezag. God heeft alleen en alles te zeggen. Maar Hij heeft ook aan de mens de bevoegdheid en de macht gegeven om het kwaad te vergelden door straf en also het recht te handhaven. Het is de overheid, die met gezag bekleed is. Het „afgeleid” gezag. Zij is Gods dienaar, naar Rom. 13 : 4. Dit is een juridisch, een richterlijk gezag.

Zo heeft God ook de ouders met gezag bekleed. De catechismus verklaart dit zo duidelijk in zondag 39, de behandeling van het vijfde gebod. We lezen daar: „aangezien het Gode belijft, ons door hun hand te regeren”.

Aan de kerk heeft God een „dienend” gezag gegeven, de z.g.n. sleutelmacht (zondag 31), waaronder ook valt de tucht.

Eén van de grote en ernstigste zonden van onze tijd is: het gruwelijk vertreden en verwerpen van het gezag. Men wil beslist geen gebondenheid meer. Een vrij huwelijk, een vrijelijke geslachtsomgang vóór het huwelijk, een vrije liefde enz. De jeugd wil nu mede ook zelf over de dingen beslissen, medezeggenschap hebben in bestuursaangelegenheden op scholen, universiteiten en andere instanties. Moet zulks alles niet op de absolute ondergang uitlopen?

Hoe staat de overheid tegenover het strafbegrip als rechtvaardige vergelding van het kwaad?

Zonder ons in daadwerkelijke politiek te mengen, moeten we toch wijzen op de handhaving van Gods recht ten aanzien van het overheidsgezag. Doch hierover een volgende keer D.V.

Hebben we ons voor God al als een strafwaardig zondaar leren kennen? Dit is noodzakelijk. Hoe zal er anders plaats zijn voor een schuld- en strafovernemende Borg, voor wat Jesaja schrijft in Jes. 53: „De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden”? Dit geldt al degenen, die zich „doemwaardig” voor God leren kennen.

Urk

v.L.

HET LIED IN DE EREDIENST

3.

Calvijn en het kerkelijk lied.

Traditiegetrouw zijn we gewend op 31 oktober aan de Hervorming te denken. Op die datum staat dan centraal de figuur van Luther. Nu past het ons aan hem en zijn werk te denken. Veel heeft hij door Gods genade mogen doen voor de Hervorming, echter moeten we bij hem niet blijven staan. Er zijn nog andere personen, die hun deel hebben bijgedragen aan het werk van de Reformatie in zijn openbaring en vooral in zijn voortgang. In dit verband denken we aan Calvijn. Zijn werk is ook van geweldige betekenis geweest en zijn invloed was en is nog groot. Ook mede door

hem werd de prediking van het Woord Gods weer als genademiddel centraal gesteld. Hij heeft ook geijverd voor de mondigheid der gemeente. Vóór de Reformatie maakte in de roomse kerk de geestelijkheid de dienst uit. De priesters verrichtten de dienst voor het volk. Het grootste deel van de dienst verliep rondom het altaar, waarbij de priester met de rug naar het volk stond. De taal, die daarbij gebruikt werd, verstond het merendeel van het volk niet. Het was het latijn. De dienst werd voor het volk gehouden zonder dat het er zelf noemenswaardig deel aan had. Men was er bij. De Reformatie ging de gemeente almeer als de mondighe gemeente zien, die deelneemt aan de kerkdienst. Vandaar ook het invoeren van het gezang in de gemeente. Luther was de eerste, die de gemeente liet zingen in de kerkdiensten. Toen Calvijn in 1536 predikant werd te Genève, voelde hij het als een leemte in de eredienst, dat de gemeente niet zong. Hij wist hoe de eredienst in de tempel te Jeruzalem was geweest en hoe het toeging in de door de apostelen gestichte gemeenten. De vraag leefde bij hem: „moest niet naast het door de voorganger gesproken gebed het gezongen gebed der gemeente komen, zoals het ook onder het oude verbond en in de apostolische kerk geweest was?” 16 jan. 1537 overhandigde hij — mede namens zijn ambtgenoot Farel — aan de raad van de stad een nota over de organisatie van de kerk van Genève, waarin stond, dat de kerkeraad wilde overgaan tot het zingen van de Psalmen. Gesteld werd: het zingen hoort bij de kerk en de zang is een wezenlijk bestanddeel van de eredienst. We moeten het zingen niet beschouwen als een willekeurig toevoegsel, dat men gebruiken kan of niet. Men doet schade aan het geestelijk leven der gemeente, wanneer men de kerkzang verwaarloost en laat verschrompelen. Calvijn en Farel zagen in de gemeenschappelijke zang der gemeente het middel, waardoor de kerk der Hervorming als een herboren kerk, als een vernieuwde gemeente, het innerlijkste van haar gemoedsleven zou kunnen openbaren. Daardoor zou trouwens de gehele eredienst ook verlevendigd worden en de gemeente actief deelnemen aan de kerkdienst. Als vanzelfsprekend moest nauwkeurig toegezien worden wat men de gemeente op de lippen zou leggen. Vandaar hun voorstel: het zingen van de Psalmen.

De Psalmen zijn, aldus Calvijn, de „ware geestelijke liederen”. Uit de psalmen konden de mensen leren wat bidden is. De paus en de zijnen hadden de gemeente van die „ware geestelijke liederen” beroofd door ze aan de priesters te geven om ze onder elkander te „mompelen”, zonder enig begrip.

In de nota treffen we nog de volgende motivering aan voor het zingen van de psalmen: „de psalmen zullen ons kunnen aandrijven om onze harten tot God te verheffen en ons in gloed te zetten, alsook om Hem aan te roepen en door lofprijzing de eer van Zijn Naam te verhogen”.

Doordat Calvijn al spoedig verbannen werd uit Genève, kwam er eerst van de invoering van de psalmen in de eredienst nog niets terecht. In Straatsburg, waar Calvijn tijdens zijn verbanning verbleef, ging de gemeente al spoedig na zijn komst de psalmen zingen. Vluchtelingen hadden berijmde psalmen uit Parijs meegebracht. Calvijn werkte ook voor het verschijnen van een psalmbundel. Een kleine bundel werd samengesteld in de franse taal. In 1539 verscheen het eerste gereformeerde psalmboek te Straatsburg, waarin achttien psalmen en drie gezangen opgenomen waren, met name de lofzang van Simeon, de berijming van de Tien geboden en van de Twaalf Geloofsartikelen. Enkele psalmen waren van Calvijn zelf, maar de meeste van de franse psalmberijmer: Clément Marot. Ook had Calvijn voor de berijming contact met Theodorus Beza. Een man met Godsvreze en dichterlijke gaven. Begrijpelijk, dat Calvijn, die de talenten van zijn jeugdige vriend kende, er bij hem op aandrong, dat hij de nog ontbrekende honderd psalmen in dicht zou brengen. Calvijn was in dit opzicht zelfs zo ongeduldig, dat hij Beza de kopij als het ware

onder de handen vandaan haalde. Zo schreef hij in 1551 aan Viret: „Als Beza een paar psalmen gereed heeft, laat hij dan niet wachten met ze mij op te zenden. Dring er toch bij hem op aan, dat hij er enkele zendt door de eerste koerier de beste”. Beza's werk was echter geen haastwerk. Hij had eerst een grondige studie van de psalmen gemaakt, ze in het Hebreeuws bestudeerd, daarna in het latijn en vervolgens in het frans vertaald, ten slotte van proza in poëzie overgebracht.

In 1562 verscheen een volledige bundel van berijmde psalmen te Genève. 47 van Marot en 103 van Beza. Aan de gezangen werd nog toegevoegd het berijmde gebed des Heeren en enkele gezangen, die rechtstreeks aan de Schrift ontleend waren. Nu was er nog één zaak: het op muziek zetten. Hiervoor wist Calvijn twee komponisten te vinden: Maître Pierre en Louis Bourgeois.

Calvijn gaf dus aan de gemeente het kerklied: de psalmen. De psalmen waren voor Calvijn alles. Hij wilde ze alleen een plaats geven in de eredienst. Aan het vrije lied werd geen plaats toegekend. Geen liederen voldeden volgens hem beter dan de psalmen aan de bestemming van het kerkgezag. De historicus Prof. Nauta merkt op: „Het is zeer beslist niet zo, dat Calvijn eigenlijk in gedachte zou gehad hebben op den duur naast de psalmen ook vrije liederen aan de kerk te geven, maar dat omstandigheden buiten zijn wil daarin vertraging en verhindering gebracht zouden hebben. Er is geen enkele objektieve aanwijzing, die tot een dergelijke opvatting grond oplevert. Ook als men zijn uitlegging van plaatsen als Efeze 5 : 19 en Kol. 3 : 16 raadpleegt, vindt men niets van die aard. Het merkwaardige is juist, dat terwijl men op verschillende plaatsen geen bedenking had vrije liederen in de kerkzang op te nemen en dit ook in de Duitse kerk te Straatsburg gebeurde, Calvijn zich welbewust beperkt heeft tot het lied, aan de Schrift ontleend. De psalmen waren naar zijn gedachte onovertrefbaar”. Laten we hier nota van nemen, gezien het feit, dat de drang naar het vrije lied ook in onze kerken leeft.

Van Calvijn zelf lezen we, in de voorrede, die het psalmboek inleidt: „Het is nodig aandacht te schenken zowel aan de melodie als aan het lied zelf. Wat het laatste betreft is het zaak niet enkel eerbare, maar ook heilige liederen te hebben, liederen, die ons zijn als prikkels om ons op te wekken God te bidden en te prijzen. Zijn werken te overdenken, opdat wij Hem liefhebben, vrezen, eren en roemen. Nu, wat Augustinus zegt is waar, dat namelijk niemand iets zingen kan Gode waardig, tenzij hij het van Hem ontvangen heeft; ook wanneer wij overal rondgetrokken hebben om hier en daar te zoeken, zullen wij geen betere liederen vinden noch meer geschikt om dat te doen dan de psalmen van David, welke de Heilige Geest bij hem heeft gezegd en gevormd. En daarom, wanneer wij ze zingen zijn wij zeker, dat God ons de woorden in de mond legt, alsof Hij Zelf in ons zong om Zijn roem te verheerlijken. Daarom vermaant Chrysostomus zowel mannen als vrouwen en kinderen om zich te gewennen die te zingen, opdat het zij als een overdenking om zich met het gezelschap der engelen te verenigen”.

M. C. Tanis

ATTENTIE

't Kan zo, maar 't kan ook anders

Meer dan ooit is in onze tijd nodig, dat er rechte lijnen getrokken worden voor het leven.

Geen lijn naar links en een lijn naar rechts.

Geen lijn naar de wereld en een lijn naar de kerk.

Geen lijn naar het toelaatbare en een lijn naar het ontoelaatbare.

Geen lijn van het halfslachtige: „het kan zo, maar het kan ook anders”!

Onze tijd vraagt voor oud en jong rechte lijnen naar Schrift en belijdenis, want „zo zij

niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben". Zou de verwarring in het maatschappelijk en kerkelijk leven niet grotendeels te wijten zijn aan het feit, dat de rechte lijnen zoek zijn? Dat wij het richtsnoer van Gods Woord kwijt zijn? Dat wij als onze gemeenschappelijke schuld moeten belijden wat staat in Ps. 106: „Wij hebben God op 't hoogst misdaan, wij zijn van 't heilspoor afgegaan"? Is heel het maatschappelijk en kerkelijk leven niet geïnfecteerd door de bacil van: het kan zó, maar het kan ook anders? Met als gevolg: een ieder doe maar wat goed is in zijn ogen. Het kan zó, en dan wordt met een medelijdende blik getolereerd dat men aan de oude lijnen wil vasthouden, waarbij de kerk der Reformatie heeft geleefd en veel zegen heeft genoten. Het kan ook anders! en men trekt allerlei nieuwe richtlijnen voor het leven. Nieuwe richtlijnen, waarbij al het oude onder de voet wordt gelopen, alle remmen worden losgeworpen en het leven een gedaante krijgt van een schijngodsdienstig vertoon, van een godsdienst zonder God!

Dit alles wordt dan vaak gedekt met het woord: de vormen worden wel veranderd, maar het wezen willen wij behouden! De grote vraag is echter of men het wezen niet lang heeft prijs gegeven en men daarom niet ophoudt de vormen te veranderen. De geschiedenis is daar om te bewijzen, dat juist in een tijd van grote geesteloosheid allerlei nieuwe vormen werden opgeroepen om zich-

zelf met wat surrogaat in het leven te houden. Wanneer werden de gezangen in het leven geroepen? Uit welke hoek kwam de vraag naar een nieuwe vertaling en naar de opvoering en vervolmaking van de liturgie? Bij dat al leven wij nu in een tijd van grote verwarring, waarbij de rechte lijnen zoek geraakt. In een tijd van: het kan zó, maar het kan ook anders!

U kunt de oude psalmen zingen, u kunt ook de nieuwe psalmen zingen. U kunt de oude vertaling lezen, u kunt ook de nieuwe vertaling lezen. U kunt de vrouw laten stemmen, u kunt de vrouw ook niet laten stemmen. Het kan zó, maar het kan ook anders! Waar is de rechte lijn?

Waar is het positief gericht zijn in het leiding geven aan oud en jong? Waar is het positief naar Het Woord Gods getuigenis geven, dat de vreze des Heeren vraagt: „om de wereld te verlaten, onze oude natuur te doden, om in een nieuw godzalig leven te leren wandelen". Trekt de Schrift dan niet duidelijk de rechte lijn als zij spreekt over een brede en een smalle weg? Twee wegen! Geen drie of vier! Geen vermenging van twee tot één. Maar twee wegen! En met het oog op die twee wegen geldt nog steeds: Kiest u heden wie gij dienen wilt! Is de Heere God of is Baäl God!

Mag de keuze in ons hart zijn gelegd tot God en Zijn dienst, dan zal ons hart ook naar God en Zijn dienst uitgaan. O zeker, dan zal onze oude natuur altijd blijven trekken naar de zonde, en ook naar het kompromis: God wat

en de wereld wat; maar spreekt het nieuwe leven, dan vindt dat zijn beleving in het woord van de dichter: „Mijn hart roept uit tot God, Die leeft, en aan mijn ziel het leven geeft". Wat brengt de vreze Gods dan een rijk leven. Een leven waarvan eens iemand gezegd heeft: dan mag men doen wat men wil, zo vrij is dan dat leven als ons willen op het willen Gods mag zijn afgestemd.

Dan kunnen wij ons ook niet vinden in het kompromis, in het halfslachtige, maar dan ziet de vreze Gods de rechte lijn in alles wat op God en op Zijn dienst en op Zijn eer gericht is. Dan kan het zingen in de ziel: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen, en leven naar Uw Goddelijk bevel.

De gemeente van Laodicea wordt ons in het Woord van God getekend als een gemeente, die de rechte lijn niet meer zag. Zij was noch heet noch koud en daarom sprak de Heere: omdat gij lauw zijt, en noch heet noch koud, Ik zal u uit Mijn mond spuwen. Passen wij daarom op voor de halfslachtigheid van het noch heet noch koud zijn, maar zoeken wij in de weg van een worstelend strijden en een strijdend worstelen naar het bewandelen van die ene smalle weg, die ten leven leidt. Dan moge het leven in onze ziel:

Dat mij 't betreën dier paden vreugd' verschaff', Bevestig toch aan Uwe knecht de zegen, Waartoe Uw Woord hem blijde hope gaf, Hij is oprecht tot Uwe vrees genegen.

M. Baan

Boekbespreking

ZONNEHUISKALENDER 1970. Uitgave van de Chr. Ver. Het Zonnehuis te Utrecht.

Deze vereniging heeft tot doel de verpleging van langdurige zieken. Zij heeft zonnehuizen te Beekbergen, Doorn, Vlaardingen en Zuidhorn. In oprichting zijn huizen te Amstelveen en te Zwolle.

Het doel spreekt voor zichzelf. De vereniging heeft uiteraard de financiële medewerking van velen nodig. Daartoe wordt ook deze kalender uitgegeven. Elke twee maanden is er een blad met een andere bloem. De kalender ziet er goed verzorgd uit. De prijs van f 2,50 (f 2,- en verzendkosten) is niet hoog. Door aanschaffing van deze kalender steunt men de vereniging. Haar postrekening is no. 46661.

Dr. H. F. Kohlbrugge: **UIT DIEPTEN VAN ELLENDE.** T. Wever - Franeker.

Dit boek bevat veertien preken over Psalm 118. Thans is de tweede druk van de Nederlandse vertaling verschenen. De uitgave geschiedde in samenwerking met de „Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften". Kohlbrugge heeft deze preken gehouden in 1858. Een toehoorder heeft ze opgetekend. Dat moet men, zegt het voorbericht, bij de beoordeling in aanmerking nemen.

We lezen verder in dit voorbericht o.a. het volgende, dat van meer belang is:

„Toen Dr. Kohlbrugge deze leerredenen hield was het voor hem een tijd van zware beproeving. Zijn veelbelovende zoon Jakobus, eerste luitenant bij het Nederlands Oostindische leger, was de 11de juli 1858 te Soerakarta overleden. De in rouw gedompelde vader vond destijds juist in de 118de Psalm steun en troost voor hart en ziel. Wat hij zo voor zichzelf van de Heere ontvangen had, dat bracht hij in een reeks van leerredenen weder tot de gemeente, opdat ook zij vertroost mocht worden met de troost, waarmee hij in zijn lijden was vertroost geworden door God, de Vader der barmhartigheid en de God aller vertroosting - namelijk: dat Zijn goedertierenheid tot in eeuwigheid is".

Dit is een waardevol werk. Het zal allen toespreken, die met Kohlbrugge weten van diepe beproevingen en van de vertroosting des Heeren daarin. We vinden in deze preken vele treffende gedeelten. Een daarvan nemen we hier over. Het is te vinden op blz. 92.

„Dat zal dus de blijdschap zijn in de eeuwige heerlijkheid, dat voor alles, wat wij hier niet hebben begrepen, waarbij het allerverschrikkelijkst toeging, wat het smartelijkst voor ons geweest is, voor al ons lijden en zorgen, onze tranen en bange nachten - wij God zullen danken en Hem loven, dat Hij verhoord heeft, ook al heeft het de schijn, dat duizend gebeden hier beneden in een bundeltje gebonden en in de vergetelheid geworpen worden. In de hemel, in de eeuwige heerlijkheid, o mijn geliefden, daar zal de mens verbaasd staan, hoe de Heere God nochtans en nochtans al zijn gebeden verhoord heeft, alhoewel hij het niet voor waar heeft kunnen houden - hoe Hij hem wonderbaar geleid en bestuurd en naar Zijn enige, eeuwige wijsheid alles welgemaakt heeft. Het ging hier beneden van de ene afgrond in de andere, van de ene nood in de andere, van de ene ondeugd en van de ene zonde tot de andere, opdat de mens in zijn hoogmoed en zijn aanmatiging voor God verbroken zij, en de vrije genade en ontferming, de eeuwige soevereiniteit Gods erkend zou worden. Van de hemel uit, van de eeuwige heerlijkheid uit gezien, wordt alle smart tot blijdschap; daar zal alle verootmoediging slechts stof zijn om God eeuwig te loven en te danken; en hoe dieper en dieper het met ons in de nood was gegaan, des te hoger zal hiernaar de dank en de lof Gods stijgen. Maar daar gaat het vooraf in waarheid mede naar Bethlehem, waar de Heere geen plaats vindt - door de woestijn, waar Hij van de duivel verzocht wordt; het gaat naar Gethsémané, door verraad en dood; het gaat naar Golgotha en aan het kruis; het gaat met Hem het graf in".

Van harte aanbevolen.

Het boek kost, keurig gebonden in zwarte band, f 12,50.

B.

WOORD EN KERK

Theologische bijdragen van de hoogleraren aan de Theologische Hogeschool van de Chr. Geref. Kerken in Nederland bij de herdenking van het 75-jarig bestaan van de Hogeschool.

prof. dr. B. J. Oosterhoff,

De daden des Heren gedenken

prof. drs. J. P. Versteeg,

Is Adam in het Nieuwe Testament een „leermodel"? "

prof. J. Hovius,

Om „de ware religie te onderhouden"

prof. dr. J. van Genderen,

Roeping en verkiezing

prof. dr. W. H. Velema,

De kerk in de sociale ethiek

prof. W. Kremer,

De gemeente in de ambtelijke theologie

Omvang 178 pagina's

Prijs f 9,90

Boekhandel - Antiquariaat - Uitgeverij

TON BOLLAND

v/h H. A. van Bottenburg N.V.,
Prinsengracht 493, Amsterdam, tel. 020-221921

JOH. CALVIJSCHOOl -- VLAARDINGEN

Wij vragen m.i.v. 1 febr. 1970 een

ONDERWIJZER(ES)

Ned. Herv. (Geref.), Chr. Geref., Geref. Gemeenten.
Eigen klas in eigen lokaal.
Inl. en soll. hr. L. Vogel, Fazantlaan 2, Vlaardingen,
telef. 010-346522.

DORDRECHT

Ver. voor Chr. onderwijs
op Reform. grondslag

Gevraagd voor de Ds. Joh. Bogermanschool voor basis-onderwijs

ONDERWIJZER(ES)

Voor één der hogere leerjaren of speelleerklas, ongeveer 20 leerlingen.

Gegadigden dienen te behoren tot de Geref. Gem., Chr. Geref. Kerk, Geref. Gem. in Nederland, Oud Geref. Gem. of Nederl. Herv. op Geref. grondslag.

Sollicitaties aan de sekretaris, L. Alderliesten, Keplerweg 54, Dordrecht. Telef. 01850-32069.

Inl. bij het hoofd der school, J. Mol, Iepenlaan 124, Dubbeldam. Telef. (huis) 01850-42880 of telef. (school) 01850-41791.

LET VOORAL OP DEZE BELANGRIJKE UITGAVEN

Van het beroemde werk van Mr. Hugo Binning „Ettelijke gronden van de Chr. Religie", verscheen bij ons een prachtige, royale herdruk, geb. f 25,50. Verder de uitgezochte werken van Ds. Mr. Willem Teellinck: Soliloquium en Geestelijke Regelen f 6,75. Mr. Ds. Willem Teellinck: De oude en goede weg tot het nieuwe leven en Timotheüs f 6,75, alle herschreven door Ds. J. van der Haar.

Op de pers om spoedig te verschijnen het bekende en gezochte verhaal van de Veluwe schrijver Jac. Overeem: Vuur zonder Rook. Werd in de bezettingstijd (1943) klandestien uitgegeven. Verder zal van hem verschijnen: De puritein van de Hertenpolder, een boeiend verhaal waar aan het bevindelijk element veel aandacht geschonken wordt. Van dezelfde schrijver komt zeer binnenkort een bijzonder mooi jeugdverhaal uit, getiteld: Mathilde en de verloren zoon, met 40 illustraties. Weer echt een boek zoals hij ze in de begintijd schreef, en een dichtbundel met als titel: Verzen van de Flevo-Hof, bijbelse en religieuze verzen, en natuurlijk reisgedichten, 70 in getal. Een bundel, die in een grote behoefte zal voorzien. Tenslotte is weer leverbaar het mooie werk over Ds. O. G. Heldring: Hij leefde om te dienen, in prachtb. f 6,75.

Doet spoedig uw bestellingen aan uw boekhandel of wendt u rechtstreeks tot de

STICHTING

PROTESTANTSE PERIODIEKE PERS

Amstelskade 26, Uithoorn

STICHTING REFORMATISCHE PUBLIKATIE

Uitgaande van bovengenoemde Stichting zal er D.V. vrijdag 24 oktober a.s. een

STREEKBIJEENKOMST

worden gehouden te Maassluis in de Chr. Geref. Kerk, Wagenstraat 9. Aanvang 7.30 uur n.m.

Sprekers: Ds. M. Vlietstra, Chr. Geref. predikant te Werkendam, openingswoord;
dhr. J. Veenendaal, administrateur der Stichting;
dhr. H. Post te Maassluis.

Alle belangstellenden van harte welkom.

Indien u verhinderd bent bovenstaande bijeenkomst te bezoeken, vul dan nog heden onderstaande bon in. Te zenden naar Bosstraat 21, Driebergen.

BON

Ondergetekende

Naam

Adres

Woonplaats

geeft zich op als voorlopig abonnee van het Reformatorisch Dagblad.